

*una caritate,
una regula,
similibusque
vivamus moribus*

*Liturgia est culmen
ad quod actio Ecclesiae tendit
et simul fons unde
omnis eius virtus emanat.*

SECRETARIUS LITURGIÆ
Ordinis Cisterciensis

Okólnik liturgiczny 2019-I

Stift Heiligenkreuz, dnia 3 sierpnia 2019 r.

Drodzy współbracia,

cieszę się, że nasz Zakon wspomina w tym roku 900 lat od powstania „Carta Caritatis“. Był to także temat listu naszego opata generalnego na Zesłanie Ducha Świętego i przez cały rok ciągle powracającym tematem różnych wydarzeń. Stąd też odniosę się krótko do tego w liście, a następnie przejdę do aktualnych spraw z dziedziny liturgii.

„Carta Caritatis“

Sobór Watykański II uczy nas: „Jest rzeczą dobrą dla samego Kościoła, by instytucje miały swój odrębny charakter i własne zadania. Dlatego należy uznawać i ściśle zachowywać ducha i zamiary ich założycieli, a także zdrowe tradycje, bo wszystko to stanowi dziedziczną własność każdego instytutu.“ (Dekret *Perfectae Caritatis*, 2. b.). Istnieje mało tekstów naszych pierwszych Ojców założycieli, które by zamiary ich bardzo jasno formułowały. Stąd dobrze jest w tym roku jubileuszowym rozważyć ten tekst.

Jak wszyscy wiemy, liturgia święta naszego zakonu jest tematem III rozdziału „Carta Caritatis“. Autor pisze, aby zwyczaje i tradycje oraz śpiew, jaki i wszystkie księgi używane w liturgii godzin dnia i nocy łącznie z mszami koniecznie muszą być według przykładu tradycji i ksiąg Nowego Klasztoru (Cîteaux), aby z naszymi działaniami nie rządził brak jedności, byśmy żyli jedną Miłością, pod jedną regułą i podobnymi zwyczajami. Stąd we wstępie wyjaśnia, że Ojcowie zowią ten statut „Carta Caritatis“ – Karta Miłości – gdyż, co w niej przedstawiono, wyklucza wszelkie obciążenia poprzez wykluczenie wymówek i tylko w Miłości, mając za cel dusze prowadzić ku Bogu, także przez ludzkie sprawy.

Nie mam tu zamiaru budzić uczucia starego romantyzmu i przeidealizowanej jedności. Byłoby jednak wskazane, gdyby ta czy inna wspólnota, również w dziedzinie odpowiedzialności liturgicznej, raz nieco na ten temat podyskutowała. Z jednej strony widzimy, że w naszym zakonie dziś istnieje bardzo wiele różnych form sprawowania liturgii, jak i formy życia wspólnego – co jest dobre. Jednakże stałmy w prawdzie, że czerpiemy ze wspólnego duchowego i historycznego źródła i tak przez stulecia bardzo podobne formy zachowaliśmy – co także jest dobre.

Stąd pragnę zaproponować parę tematów lub pytań do wspólnego rozważenia:

- Nasi Ojcowie pragną nas zwolnić z niepotrzebnych obciążeń – wówczas były to wydatki materialne/finansowe. Tylko Miłość i pożytek dusz dla Boga, także w sprawach ludzkich, są celami. Jak to wygląda w dziedzinie liturgii? Czy świętowanie liturgii monastycznej jest ożywieniem w drodze do Boga?
- W naszych dziełach nie może rządzić brak jedności. W dziedzinie liturgii wspólnota powinna zbliżać się do Boga i się z nim jednoczyć. To zjednoczenie z Nim przez jedność działań naturalnie jest także czymś zewnętrznym, mimo że głównie przenika wewnątrz. Co uczynić, abyśmy szczęśliwiej wewnątrznie i w jedności przeżywali Służbę Bożą?
- Chcemy żyć w jednej Miłości, pod jedną regułą i według podobnych zwyczajów. Jedna Miłość i jedna reguła są pewnymi centralnymi podstawami, żebyśmy w ogóle mogli i chcieli żyć podług podobnych (nie tych samych) zwyczajów. Jedna wspólnota bez Miłości, jedna wspólnota bez reguły, jedna wspólnota przypadkowości i dowolności może w najlepszym wypadku żyć w jakimś podobieństwie, a nigdy w jedności. Podobne zwyczaje zaś mogą – jeśli będą właściwie rozumiane i przeżywane – ułatwić przeżywanie Miłości i wspomagać gorliwość dla przestrzegania reguły. Co czynimy, aby zachować równowagę?

Wskazania do tematu:

Wskazuje jeszcze na **Konferencje Wyższej Szkoły Filoz.-Teol. im. Benedykta XVI (Hochschule Heiligenkreuz)** na powyższy temat: 2019 r. przeżywamy pod blaskiem jubileuszu „Carta Caritatis“ z okazji 900-lecia jej aprobacji. W Dallas odbyła się już w lipcu udana konferencja na ten temat ; Cystersi z Europy mogą wziąć udział w konferencji naukowej na ten temat w Heiligenkreuz 22/23 listopada 2019. Wyróżniający się znawcy teologii duchowości i prawa zakonnego nadesłali swoje zgłoszenia. Język: niemiecki, częściowo angielski. Zgłoszenia: tagungen@hochschule-heiligenkreuz.at

Liturgia 4.0

Pojęcie „Przemysł 4.0“ ma wyrażać cel, czyli czwartą rewolucję przemysłową:

(1) Pierwsza rewolucja przemysłowa to mechanizacja z pomocą wody i napędu parowego. (2) Druga rewolucja przemysłowa wyrażająca się w produkcji masowej z pomocą taśmy produkcyjnej i energii elektrycznej. (3) Trzecia rewolucja przemysłowa i cyfrowa rewolucja z użyciem elektroniki i sprzętu IT w automatyzacji produkcji. (4) Przemysł 4.0 to pojęcie projektu przyszłości dla pełnej digitalizacji produkcji przemysłowej, aby lepiej się przygotować na przyszłość.

Podobieństwa dostrzegamy w rozwoju liturgii:

(1) Służba Boża Kościoła była z początku przekazywana ustnie: teksty biblijne, śpiewy, modlitwy liturgiczne, itp. (2) Teksty biblijne zostały spisane i trwale zachowane, najpierw w rękopisach, potem w wersji drukowanej (3) Następnie poprzez Sobór Trydencki w istocie już wcześniej ujednolicono teksty i stały się ogólnie dostępne i wiążące (4) Dziś jesteśmy w dobie internetu, smartphonów, globalizacji także w dziedzinie liturgii poprzez teksty elektroniczne.

Następne paragrafy pokazują, co mamy do dyspozycji, co jest możliwe, jak można sensownie używać sprzętu, gdzie widać szanse, niebezpieczeństwa i granice. W tych rozważaniach pomógł mi wykład z 2 grudnia 2016 r. o. Edwarda McNamary (profesor liturgii Papieskiego Atheneum „Regina

Apostolorum“ w Rzymie): <https://de.zenit.org/articles/ein-tablet-fuer-messfeier-und-stundengebet/> (11 grudnia 2016, godz. 8.00).

Odkąd istnieje radio i telewizja regularnie przekazywane są przez media msze święte. W dobie internetu z wielu takich spraw można korzystać przez internet. Różne kościelne instytucje (np. konferencje biskupie) zawsze podkreślały, aby transmisje odbywały się na żywo, aby wierni mieli możliwość zjednoczenia się z Ofiarą Chrystusa, która właśnie się odbędzie. „Współuczestnictwo“ z nagranyymi mszami świętymi nie jest więc formą idealną uczestnictwa. Stolica Apostolska podkreśla regularnie, że np. błogosławieństwo „Urbi et Orbi“ – i związany z nim odpust – można ważnie otrzymać także poprzez radio, telewizję i internet.

Istnieją aplikacje (Apps) w internecie (głównie na smartphony i tablety) w różnych językach, dzięki którym można odmawiać liturgię godzin. W niektórych programach można dowolnie wybierać Oficjum, w innych jest już podane. Dana jest też możliwość, że tekst modlitwy będzie czytany przez generowany komputerowo głos. Także mamy do dyspozycji funkcję przypominania, która pozwoli nie zapomnieć o modlitwie poszczególnymi częściami modlitwy godzin. Podobne funkcje odnoszą się także do tekstów mszy świętej.

W końcu już dłuższy czas mamy dostęp do nagrań dźwięku i obrazu mszy świętych, nabożeństw, spotkań i modlitw: pierwotnie na taśmie filmowej, płycie gramofonowej, kasecie magnetofonowej (MC), CD, DVD oraz dziś także w jakości cyfrowej.

Wszystkie wymienione możliwości mogą być wspaniałą pomocą w modlitwie i w apostołacie. Mogą one dodatkowo pomagać przeżyć liturgię, zrozumieć ją i ogólnie są niedrogo dostępne. Stąd można liturgię – z wszystkimi jej formami kultury i sztuki – ujednoczyć w jednym miejscu i zachować dla potomności. Ale czy zawsze jest dobrze, sensownie, a nawet dozwolone, aby stosować wszystkie te możliwości do modlitwy?

Nie ma zbyt wiele oficjalnych wypowiedzi Kościoła na ten temat. Dlatego należy je wszystkie właściwie zinterpretować. Stanowisko zajęli biskupi Nowej Zelandii w 2012 r., zarządzając że tablet nie może być stosowany w liturgii mszy świętej czy rytach publicznych. W ceremoniale biskupim czytamy (CærEp) nr 115: „Księgi liturgiczne winny być utrzymane starannie i traktowane z szacunkiem, ponieważ przy ich użyciu głosimy słowo Boże i wypowiadamy modlitwę Kościoła. Dlatego należy dbać o to, aby zwłaszcza w obrzędach sprawowanych pod przewodnictwem biskupa były do dyspozycji oficjalne księgi liturgiczne, opublikowane w najnowszej wersji, w okazałej szacie wydawniczej i pięknej oprawie.“ [*Ceremoniał liturgicznej posługi biskupów. Odnowiony zgodnie z postanowieniem świętego Soboru Watykańskiego II, wydany z upoważnienia Jana Pawła II, dostosowany do zwyczajów diecezji polskich. Wydanie wzorcowe, Wydawnictwo Księgarnia św. Jacka, Katowice 2013*] Dalej CærEp nr 129: „Ewangeliarz kładzie się na ołtarzu.“ A CærEp nr 140f jest opisana uroczysta procesja z Ewangeliarzem i jej incensja. Z tych i pozostałych opisów czynności liturgicznych wynika jasno, że smartphony czy tablety nie mogą zastąpić w żadnym razie mszału, lekcjonarza czy Ewangeliarza.

W dziedzinie liturgii godzin obowiązuje zarządzenie z CærEp nr 115, przy czym aktualne księgi mają być zachowane w pięknym stanie, przy czym oczywiście księga do liturgii godziny nigdy nie jest uroczysto wnoszona i okadzana. Podczas gdy tablet w dziedzinie świętowania pozostaje absolutnie wyłączony z użytku i tak powinno zostać, co moim zdaniem jest możliwe tylko wtedy, gdy z powodu błędu konieczne księgi liturgiczne uniemożliwiłyby celebrowanie mszy świętej, to jasne jest, że tablet czy smartphone jest z reguły bardziej regułą dla części biskupów, którzy ciągle się przemieszczają. Zalety są jasne: (1) Urządzenie, które ciągle ma się przy sobie, zastępuje całą masę

koniecznych ksiąg. (2) Korzystanie z częściowo skomplikowanych rozbudowanych ksiąg liturgicznych jest mocno ułatwione. (3) Aktualne teksty są zawsze dostępne. (4) Częściowo można sobie pozwolić na przeczytanie tekstów. (5) Liturgia godzin może być odmawiana w każdym miejscu i czasie, także w ciemności. (6) Odpada kupno drogich ksiąg.

Mimo tych wszystkich korzyści, które są jasne, należy wskazać na wady: (1) Jest sensowną i prastarą tradycją liturgiczną, że pewne rzeczy zachowuje się do użytku liturgicznego, a tym samym są w codziennym użytku np. paramenty liturgiczne, kielichy, sprzęty, ale i księgi liturgiczne. Korzystanie naprzemienne z urządzenia elektronicznego w sferze profanum do celów liturgicznych nie pozwala się skupić na czynnościach liturgicznych, szczególnie jeśli podczas modlitwy otrzyma się połączenie przychodzące, SMS czy e-maila lub zegarek w górnym rogu sprawia, że liczymy czas poświęcony Panu Bogu. (2) Ciągłe konieczne przesuwanie tekstu na ekranie prowadzi do kolejnych rozproszeń. (3) Wybór formularzy liturgii godziny (wybór świętego i jego możliwego stopnia: wspomnienie, święto, uroczystość) jest często niemożliwa i prowadzi do zubożenia. (4) Korzystanie z wielu możliwości, które daje papierowe wydanie księgi liturgii godzin, jest nie do wykonania w większości aplikacji, np.: wybór innego hymnu, wybór dodatkowej psalmodii do aktualnych małych godzin, rozbudowa godziny czytań wigilii poprzez Ewangelię, modlitwę oracją psalmową itp. (5) Większość aplikacji ogranicza się do brewiarza rzymskiego, tym samym brakuje harmonizacji z innymi porządkami schematów psalmów, które są bardzo różne w naszym zakonie, co prowadzi do pomieszania porządku psalmów, a czego należałoby unikać, gdyż tak cały psalterz zostanie zakłócony w swej harmonii. (6) Możliwość modlitwy w różnych miejscach prowokuje niebezpieczeństwo otoczenia wieloma innymi czynnościami samej modlitwy brewiarzowej, w międzyczasie niesie za sobą szybkie przechodzenie z jednej czynności bezpośrednio w drugą, bez konkretnego zaangażowania czasu i braku szukania odpowiedniego miejsca.

W korzystaniu z cyfrowych form liturgii należy zastosować następujące kryterium: (1) celebrowanie i uczestnictwo w mszy świętej przed rezygnacją z udziału, (2) modlitwa przed rezygnacją z niej, (3) aktywność przed pasywnością, (4) modlitwa analogowa (z ksiąg liturgicznych drukowanych) przed cyfrową, (5) offline przed online, (6) na żywo przed nagraniem.

Aktualności z Kościoła i Zakonu

19 sierpnia 2018 r. w opactwie Cîteaux zmarł **o. Placide Vernet**, podczas wezwania dzwonów na pierwsze nieszpory św. Bernharda. Po dwudziestoletnich studiach w Rzymie został w 1956 r. doradcą Cysterskiej Komisji Liturgicznej, następnie członkiem der frankofońskiej Komisji Cysterskiej. W Cîteaux był przez 36 lat zakrystianinem. Wykonał olbrzymią pracę, szczególnie wobec reformy liturgii po Soborze Watykańskim II. Pod koniec lat 80. wydał krytyczne wydanie „Ecclesiastica Officia“ ze wstępem w języku francuskim oraz tłumaczenie. Poza tym był znakomitym znawcą dzieł św. Bernarda. Poprzez swoją wiedzę encyklopedyczną mógł wydawać publikacje z dziedzin historycznych i liturgicznych i stał się pomocnikiem i mecenasem wielu studentów. Przede wszystkim jednak nasz zakon powinien być wdzięczny o. Placide za prace nad „Rituale Cisterciense“ (1998) i niezliczonych prac przygotowawczych Martyrologium naszego Zakonu, które wraz z wieloma innymi jego pracami przygotowawczymi, czekają jeszcze na ukończenie. W zeszycie nr 3 „Cistercienserchronik“ z 2018 r. znajduje się wspomnienie i dopowiedzenie brata Germana Herzoga. Niech Pan daruje mu uwieńczenie w Swoim Królestwie.

25 lutego 2019 r. zmarł w hiszpańskim Opactwie Trapistów Viaceli nasz współbrat **o. Jordi Gibert i Tarruell OCSO** (wcześniej o. Guido Gibert i Tarruell O.Cist., Poblet), ur. 30 kwietnia 1931 r. w

Katalonii. Był on wyróżniającą się osobistością w dziedzinie prac liturgicznych i badań w naszym zakonie i Kościele. Profes Opactwa Poblet dnia 13 listopada 1951 r., gdzie potem pełnił obowiązki mistrza nowicjatu, Święcenia kapłańskie w dniu 7 października 1956r., 1967r. Został współzałożycielem klasztoru Solius w Katalonii, 1973-1975 studia z dziedziny liturgioznawstwa w Rzymie, 1976-1992 członek watykańskiej Kongregacji Kultu Bożego (odpowiedzialny za kraje hiszpańskojęzyczne) i profesor liturgiki na Uniwersytecie Benedyktynskim St. Anselmo w Rzymie, sekretarz Kapituły Generalnej i synodów naszego Zakonu, doradca Komisji Liturgicznej Zakonu, 1985-1992 sekretarz opata generalnego Polykarpa Zakara (+2012), twórca schematu psalmów Liturgii Godzin („Schemat o. Guido“), który jest podstawą brewiarza z Heiligenkreuz „Heiligenkreuzer Brevier“, 1992-2009 mianowany przez Stolicę Apostolską przeorem na nowo zasiedlonego klasztoru Valdediós w Asturii (2009 ponowne zamknięcie), 2009 przejście do hiszpańskiego Opactwa Trapistów Viaceli (Kantabria). Ojciec Jordi był ostatnio czynny w dziedzinie liturgii oraz pełnił funkcje mistrza nowicjatu. Będziemy go zachowywać w pamięci. Niech Pan obdarzy go życiem wiecznym!

Papież Franciszek pisze w **posynodalnej adhortacji apostolskiej „Christus vivit“** do młodych ludzi i całego Ludu Bożego z 27 października 2018 r.: „224) Wielu ludzi młodych jest zdolnych, by nauczyć się umiłowania milczenia i zażyłości z Bogiem. Więcej jest także grup, które gromadzą się na adorację Najświętszego Sakramentu lub modlitwę słowem Bożym. Nie wolno nie doceniać ludzi młodych, tak jakby nie byli w stanie otworzyć się na propozycje kontemplacyjne. Trzeba tylko znaleźć odpowiednie style i sposoby, aby pomóc im wejść w to doświadczenie o bardzo dużej wartości. W odniesieniu do oddawania czci Bogu i modlitwy: „w różnych kontekstach młodzi katolicy domagają się propozycji modlitewnych i wydarzeń sakramentalnych, zdolnych do przemieniania ich życia powszedniego w świeżą, autentyczną i radosną liturgię”[118]. Ważne jest wykorzystanie najintensywniejszych okresów roku liturgicznego, a szczególnie Wielkiego Tygodnia, Zesłania Ducha Świętego i Bożego Narodzenia. Bardzo im się podobają także inne spotkania świąteczne, które przełamują rutynę i pomagają doświadczyć radości wiary. 225) Szczególną okazję do rozwoju, a także do otwartości na Boży dar wiary i miłości jest służba: wielu młodych ludzi pociąga możliwość pomocy innym, zwłaszcza dzieciom i ubogim. Często ta posługa jest pierwszym krokiem do odkrycia lub ponownego odkrycia życia chrześcijańskiego i kościelnego. Wielu ludzi młodych jest znużonych naszymi programami formacji doktrynalnej, a także duchowej, i czasami domagają się możliwości bardziej aktywnego uczestnictwa w działaniach, które czyniłyby coś dla ludzi. 226) Nie możemy zapominać o formach wyrazu artystycznego, takich jak teatr, malarstwo itp. Ale „szczególne jest znaczenie muzyki, stanowiącej środowisko, w którym stale zanurzeni są ludzie młodzi, a także kulturę i język zdolny do budzenia emocji i kształtowania tożsamości. Język muzyki stanowi także bogactwo duszpasterskie, będące wyzwaniem szczególnie dla liturgii i jej odnowy”[119]. Śpiew może być wielkim bodźcem dla drogi ludzi młodych. Święty Augustyn powiedział: „Śpiewaj, ale idź naprzód. Śpiewaj, aby podtrzymać swój wysiłek. Nie bądź leniwy! Śpiewaj i idź! [...] Ty zaś idź, aby posuwać się naprzód. Postępuj w dobrym, postępuj w prawości wiary, w czystości życia. Śpiewaj i idź”[120]“ [<https://ekai.pl/dokumenty/posynodalna-adhortacja-apostolska-christus-vivit/>]

17 grudnia 2018 r. Papieska Rada ds. Kultury opublikowała **wytyczne dotyczące wykluczenia ze Służby Bożej i przekształcenia kościołów**, które z naciskiem ukazują, że odpowiedzialność za budynek sakralny nie znika, tak długo, jak jest profanowany, gdyż kościół także jeszcze potem jest nośnikiem eklezjalnej misji. Przede wszystkim należy zwracać uwagę na to, aby kościół został zachowany i należy znaleźć sposób użytkowania, aby był on jak najbliższej pierwotnej roli, którą spełniał: zamiast usług komercyjnych na pierwszy plan powinno wysuwać się odpowiednio cele

duchowe, kulturalne i socjalne, zmieniając rolę sakralną budynku. Tekst ostrzega przed pustym myśleniem użytkowym w obchodzeniu się z kościołami. W każdym wypadku należy nawoływać do większej troski i włączenia wspólnoty, jak i inwentaryzacji mobilnych dóbr kulturowych Kościoła.

14 lutego 2019 r. papież Franciszek podczas **audiencji dla członków Kongregacji ds. Sakramentów i Dyscypliny Kultu Bożego** zaprosił paląco do tego, aby „w ludzie Bożym budzić blask żywego Misterium Pana, które objawia się w liturgii.“ To oznacza przede wszystkim, „uświadamiać sobie nieodzowną rolę, którą liturgia odgrywa w Kościele i dla Kościoła. Następnie ludowi Bożemu pomóc konkretnie, zgłębić modlitwę liturgiczną Kościoła, umiłować ją jako doświadczenie spotkania z Panem oraz braćmi i siostrami oraz w tym świetle odkryć ich treści i szanować ich rytę.“ To nie ma być puste przekazywanie wiedzy o budowie ksiąg liturgicznych i proste zachowywanie norm i przepisów liturgicznych, mówił papież. Głębiej doświadczenie wpływa we wnętrzu świętującego na przyswajanie sobie „myślenia i sposobu działania Pana“, zmianę sposobu życia. Aby liturgia mogła spełniać tę funkcję pedagogiczną i przekształcającą funkcję, zarówno kapłani, jak i świeccy muszą być wprowadzeni w znaczenie liturgii i jej symboli językowych „włączając w to sztukę sakralną, śpiew i muzykę (...), jak i ciszę“. „Liturgia to Królewska Droga, którą kroczy życie chrześcijańskie w każdej fazie swego wzrostu.“

Dekretem Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów z 25 stycznia 2019 (prot. nr 29/19) **wspomnienie św. papieża Pawła VI** wprowadzono do kalendarza rzymskiego. Będzie to w przyszłości wspomnienie dowolne (memoria ad libitum) 29 maja dla całego Kościoła. Tutaj podano Kolektę mszy świętej po łacinie. Tłumaczeniem zajmują się konferencje episkopatów:

„Deus, qui Ecclēsiam tuam regēdam
beāto Paulo papæ commisisti,
strēnuo Fīlii tui Evangēlii apōstolo,
præsta, quæsumus, ut, ab eius institūtis illumināti,
ad civīlem amōris cultum in mundum dilatāndum
tibi collaborāre valeāmus.
Per Dōminum.”

De Communi pastorum [pro papa]. Lekcje: 1 Kor 9, 16-19. 22-23, n. 722, 4. // Ps resp.: Ps 95 (96), 1-2a. 2b-3. 7-8a. 10, n. 721, 5. // Alleluia: Mch 1,17, n. 723, 3. // Ewang.: Mt 16, 13-19, n. 724, 2. // 2. Czytanie godziny czytań: “In ultima Concilii Oecumenici Vaticani secundi publica Sessione, die 7 decembris 1965”: AAS 58 [1966] 53. 55-56. 58-59). Weitere Informationen unter: http://www.vatican.va/roman_curia/congregations/ccdds/documents/rc_con_ccdds_doc_20190125_adnexusdecreto-celebrazione-paolovi_la.html

8 grudnia 2018 r. odbył się proces beatyfikacyjny bpa Pierrea Claverie i 18 pozostałych algeriskich męczenników. 25 April 2019 r. zakon trapistów poinformował, że w przyszłości **mnisi trapiści z Tibhirine** będą wspomniani pod tytułem „błogosławiony Christian de Chergé i towarzysze, mnisi i męczennicy“ 8 maja jako wspomnienie nieobowiązkowe (memoria ad libitum). Według wszelkiego prawdopodobieństwa nasz zakon podda się tej decyzji. Do tego wymagana jest też jeszcze decyzja kapituły generalnej. Bliższe informacje pod adresem: <https://www.ocso.org/2019/04/25/celebrating-the-atlas-martyrs/>

Podobna decyzja dotyczy też jeszcze celebracji liturgicznej błogosławionego Jonasa Anastasiusa Brennera.

Aktywność Sekretariatu do spraw Liturgii

Od 27 do 30 września 2018 roku odbyło się w Opactwie Lilienfeld (Dolna Austria) **spotkanie odpowiedzialnych za liturgię** (przede wszystkim z krajów niemieckojęzycznych). Dni te upłynęły na wspólnej celebracji liturgii, dalszemu kształceniu poprzez wykłady i pogłębione w dyskusjach i wymianie. Uczestników było aż 31. Wykłady/referaty z tego spotkania będą opublikowane w „Analecta Cisterciensia“. Intensywny udział i pozytywne informacje zwrotne pokazują, jak wielkie było i jest zainteresowanie. Dlatego z naciskiem pragnę zaprosić do organizacji podobnych spotkań także w innych krajach dla innych grup językowych. Służę pomocą. Następne spotkanie odpowiedzialnych za liturgię krajów niemieckojęzycznych odbędzie się między 10 stycznia 2021 a 14 lutego 2021 r. w klasztorze Helfta (Niemcy). Będziemy się starać, aby bardziej zaangażować także benedyktynów.

Nowe wydawnictwa i inne publikacje

Michael PFEIFER, Andreas UNTERGUGGENBERGER: Psalmenbuch, hg. vom deutschen liturgischen Institut. Verlag Katholisches Bibelwerk, 2018, 304 S., 49,95 EUR, Bestell-Nr. 6202.

Christian DOSTAL, Johannes Berchmans GÖSCHL, Cornelius POUDEROIJEN, Franz Karl PRASSL, Stephan ZIPPE: Graduale Novum De Feriis Et Sanctis, Editio magis critica iuxta SC 117. Tomus II: De Feriis Et Sanctis, Hrsg. in Kooperation mit der Libreria Editrice Vaticana, 2018, 632 Seiten, gebunden, mit Lesebändchen; ISBN: 978-3-940768-74-2, 59,00 EUR

Alessandro DE LILLO (ed.): Supplementum ad Graduale Romanum, Cantus codicum antiquissimorum nondum editos continens, 2019, 200 S., 14,8 x 21 cm, Hardcover, ISBN 978-3-8306-7960-8, 19,95 EUR.

Graduale Novum Editio Magis Critica Iuxta SC 117, Tomus II, De Feriis Et Sanctis, ConBrio Verlagsgesellschaft, Regensburg 2018, ISBN 978-3-940768-74-2.

Supplementum Ad Graduale Romanum, Cantus codicum antiquissimorum nondum editos continens, cura et studio Alexandri de Lillo, EOS – Editions of Sankt Ottilien, 2019, ISBN 978-3-8306-7960-8, www.eos-books.com

Psalterium Currens, Hartkeriana, Eugeen Liven d'Abelardo, Edited by Cornelius Pouderoijen OSB & Eugeen Liven d'Abelardo, Stichting Psalterium, 2018, ISBN 978-90-9030850-0, & CD-Box, www.psalmschant.com

Odpowiedzi na nadesłane pytania:

■ Jak długo ozdoby bożonarodzeniowe powinny pozostawać w kościele? Do Chrztu Pańskiego czy Ofiarowania Pańskiego (2 lutego)?

Liturgicznie okres Bożego Narodzenia kończy się Świętem Chrztu Pańskiego (także w starej liturgii). Do 2 lutego nasz zakon śpiewa (wcześniej cały Kościół) w Nieszporach „Alma redemptoris mater“. Wiele szopek zawiera także scenę Ofiarowania w Świątyni, dlatego szopka często pozostaje do 2 lutego w kościele. Tutaj nie ma żadnej oficjalnej regulacji. Jestem zdania, że powinno się wszystko usunąć po niedzieli Chrztu Pańskiego. Jednakże nie ma żadnej oficjalnej wypowiedzi

Kościola. Jeśli rozważy się, że okres Wielkiego Postu może zacząć się teoretycznie już 4 lutego (!), choinki zaś zostają do 2 lutego, to czas pozostający pomiędzy uważam za zbyt krótki. Jednak: Nie ma żadnej dokładnej reguły. Decyzja zatem pozostaje w gestii konkretnej wspólnoty.

■ **W naszej kaplicy jest zakazane lub niemożliwe, aby palić kadzidło. Czy możemy używać także innych pachnidel do tego celu?**

Reguluje to „Cæremoniale Episcoporum“, nr 85. Można używać tylko czystego kadzidła o przyjemnym zapachu. Gdyby coś domieszać, należy zadbać, aby część przeważającą stanowiło kadzidło. Używanie kadzidła jest obowiązkowe w liturgii dla uroczystych mszy biskupich. Używając go należy więc stosować prawdziwe kadzidło. W szczególnych wyjątkach rzadkich, można jednak poprzez mądre używanie i przedsięwzięcie pomyśleć o innych sensownych substancjach, tylko gdy jest to konieczne.

■ **Wspomnienie zmarłych z 18 września jest przypisane jako „officium solemnis“ a 14 listopada jako „officium festivum“. Skąd to rozróżnienie? Jak powinno się świętować te dni?**

Wspomnienie zmarłych z 18 września jest z pewnością najważniejsze i być może najstarsze. Pierwotnie wszyscy opaci naszego zakonu przybywali każdego roku na Podwyższenie Krzyża Świętego (14 września) do Cîteaux na kapitułę generalną. 4 dni później zbierano się w kapitularku w opactwie Cîteaux i czytano imiona wszystkich mnichów i mniszek Zakonu, którzy zmarli w tym roku. Następnie celebrowano wspólnie mszę świętą za te osoby. Ponieważ to wspomnienie tak ściśle jest związane z historią naszego Zakonu, kapituła generalna z 1995 r. zdecydowała, że w przyszłości będzie obchodzone w randze „jak uroczystość“. W praktyce: Gdyby przypadło w niedzielę, przeniesione jest na poniedziałek, są 3 czytania mszalne (ST, NT, Ewangelia), wszystkie teksty mszy świętej i liturgii godzin mają pochodzić z tego wspomnienia. Jednakże BEZ Gloria, Credo, 3. nokturnu, Te Deum, itd. 14 listopad jest nie tak centralny i obchodzony „jak święto“. W praktyce: jeśli przypadnie w niedzielę, odpada, ma 2 czytania mszalne (ST/NT, Ewangelia), wszystkie teksty mszalne i liturgii godzin z dnia. Jednak BEZ Gloria, Credo, 3. nokturnu, Te Deum, itd.

■ **Kiedy zapala się świece przed figurą Maryi? Czy należy je zapalać także do Salve Regina i na wspomnienia maryjne?**

Nr 35 starego „Usus Cisterciensis“: „Można dać także na stopniach ołtarza głównego dwie dodatkowe świece na wyższych świecznikach, które w mszach przed prefacją aż do Komunii Świętej włącznie, w czasie obu nieszpór niedzielnych i do tego przy świętach i uroczystościach, a codziennie do Salve Regina powinny się świecić.“ Gdyby jakiś obraz maryjny znajdował się poza przestrzenią ołtarza, jest sensowniej tam zapalić świece, także, gdy omawiane świeczniki nie znajdują się w przestrzeni ołtarza.

Nr 38: „Gdy zbliża się Święto Świętego, ku którego czci mamy ołtarz, jego ołtarz powinien być bardziej niż normalnie ozdobiony, a od pierwszych nieszpór do końca święta lampa (lub świeca), jeśli możliwe powinna nieprzerwanie płonąć. Podobnie w dniu poświęcenia danego ołtarza.“

Zakończenie

Wielkie dzięki za Wasze zainteresowanie liturgią. Wdzięczny za współpracę i zachęcający do jej pogłębienia.

Z braterskimi pozdrowieniami,
Wasz fr. Coelestin Nebel O.Cist.

✉ Stift Heiligenkreuz, Markgraf-Leopold-Platz 1, 2532 Heiligenkreuz im Wienerwald, Austria

✉ liturgia@ocist.org

☎ +43 680 44 64 364 (tel. kom.) lub: +43 2258 8703 (furta klasztorna)